

Samråd mellan Region Västerbotten och urfolket samer

Tid och plats

26 januari 17:00 – 19:00

Digitalt via teams

Dagordning

17:00 – 17:10 Ordförande hälsar välkomna och samrådet utser justerare. Inga frågor från föregående minnesanteckningar lyftes eller önskemål om övriga punkter till dagens samråd.

17:10 – 17:30 Hållbarhetsarbete i Region Västerbotten, strateg Ledningsstaben

Information om det uppdrag som regionen nu har att arbeta ännu mer med hållbarhetsfrågorna.

Föredragande delar ett bildspel och berättar om fullmäktigeuppdraget som handlar om hållbarhet. Uppdraget innebär att öka kännedom, engagemang och ägarskap i regionens hållbarhetsarbete. Det är väldigt nytt men det finns en uppdragsplan där man tydliggör nuläge, önskat läge samt vad som ska göras och hur. I arbetsgruppen finns tjänstepersoner från alla förvaltningar. Man jobbar alltid med att koppla ihop arbetet med de globala målen (agenda 2030) och att förankra delarna i respektive förvaltning.

Social hållbarhet handlar om att skapa ett jämlikt och inkluderande samhälle där alla människor har möjlighet att leva ett gott liv, med god hälsa, välbefinnande och trygghet, och där grundläggande behov tillgodoses och mänskliga rättigheter upprätthålls. För att kunna jobba med detta behöver regionen samverka med och få inspel från olika grupper i samhället, bland annat urfolket samer.

En ofta återkommande synpunkt från samiska representanter handlar om att anställda inom regionen inte har tillräcklig kulturkompetens och förståelse och detta kan kopplas ihop med fullmäktigeuppdrag om hållbarhet. En annan synpunkt handlar om att vi inte samråder eller konsulterar med samerna i tillräckligt många frågor, eller att de synpunkter som lyfts på exempelvis samråden inte tas på allvar.

Föredragande uppmuntrar att samrådsdeltagarna hör av sig med synpunkter som kan vara bra i detta arbete.

17:30 – 17:55 Områdeschef Närsjukvårdsområde södra Lappland

Tid för information och samtal om förutsättningarna att få vård på hälsocentraler där man inte är listad. Detta utifrån de frågor som lyfts på samrådet om hur det blir när man är listad på en ort men under delar av året befinner sig på annan ort i länet och behöver vård. Områdeschefen frågar om man kan se ett mönster, om problemet gäller någon viss hälsocentral/sjukstuga eller liknande.

Samrådsdeltagare berättar om sina erfarenheter av detta, att bli hänvisad till en hälsocentral många mil bort. Det är svårt att säga om det finns mönster eller om det bara gäller vissa hälsocentraler. Samtal förs om att man kan nyttja möjligheten till digitala vårdmöten i högre utsträckning – att man kan bibehålla in sammanhållna vårdplan trots att man är på annan ort, att man alltid har rätt till vård som inte kan anstå oavsett ort man befinner sig på (men svårt att veta vilka vårdbehov som omfattas i begreppet "vård som inte kan anstå"). Det är aldrig ok att inte bli väl bemött, och blir man det ska man anmäla detta. Kontaktuppgifter till föredragande områdeschef skickas ut med protokollet.

17:55 – 18:05 Paus

18:05 – 18:30 Kunskapsnätverket för samisk hälsa

Projektkoordinator på kunskapsnätverket berättar bland annat om SANKS och de enkätsvar man fått in från hälsocentraler gällande vilken kunskap anställda har om SANKS och hur man remitterar. Enkäten skickades ut till alla hälsocentraler i de nordligaste regionerna i syfte att få bra uppfattning om vilka insatser som behöver göras för att öka kunskapen och förbättra processen. Utskicket gick ut via cheferna. Man fick inte in jättemånga svar och av de som svarade kände de flesta till SANKS. Man hade fått information om SANKS via lite olika vägar. Nu planeras ett informationsutskick till verksamheterna och man ska även placera informationen på ett mer lättillgängligt sätt så att anställda enkelt ska kunna få den information de behöver. Man planerar också att göra en utvärdering av hur avtalet med SANKS har fungerat och eftersom avtalet snart går ut håller man på att få till ett beslut om att få skriva ett nytt avtal. De flesta som kände till SANKS hade jobbat ca 10 år.

Koordinatorn berättar vidare om en obligatorisk utbildning i Jämtland och Härjedalen: Introduktionsutbildning samiska hälsa och kulturkompetens. Den är uppbyggd i fem avsnitt (varje avsnitt tar 5–10 min) med information om lag, kultur, historia och verkliga exempel. Man har lagt upp det så att anställda tar del av ett avsnitt per vecka under fem veckor.

Information om att man i Jämtland, på Mittuniversitetet, har lagt in en obligatorisk kurs om samisk hälsa i ordinarie sjuksköterskeutbildning.

Det är även på gång ett möte om samer och demens.

18:30 – 18:50 Samrådsärende Skyltning

På tidigare samråd har frågan om skyltning lyfts. Region Västerbotten har i samråd med alla nationella minoriteter som vi är förvaltningsområde för beslutat om Mål och riktlinjer för arbete med nationella minoriteter, där skyltning är en prioriterad aktivitet. Skyltningen omfattar utomhusskyltning på länets hälsocentraler och sjukstugor och man började med ett pilotprojekt med Mariehems hälsocentral och Vilhelmina sjukstuga. Nu ämnar regionen gå vidare med skyltning i södra Lappland, med undantag för Lycksele, Storuman och Tärnaby där det råder oklarheter om vilken samisk varietet som man ska översätta till. På senaste samrådet ställde man frågan om varför regionen föreslår skyltning på alla tre språk i alla kommuner, och svaret på den frågan är att regionen är förvaltningsområde för alla tre språk.

Regionen kommer gå vidare med följande skyltning:

- Dorotea hälsocentral: Sydsamiska, finska och meänkieli
- Malå sjukstuga: Umesamiska, finska och meänkieli
- Sorsele sjukstuga: Umesamiska, finska och meänkieli
- Åsele sjukstuga: Sydsamiska, finska och meänkieli
- Saxnäs distriktssköterskemottagning: Sydsamiska, finska och meänkieli
- Dikanäs distriktssköterskemottagning: Sydsamiska, finska och meänkieli

Regionen går även vidare i arbetet med skyltning i resten av länet och samordnaren har stämt av gällande samisk varietet med respektive kommun. I skrivande stund har vi fått svar från Skellefteå, Vindeln, Umeå, Nordmaling och Norsjö (samtliga umesamiska). Inväntar svar från övriga kommuner (Bjurholm, Vännäs, Robertsfors). I vissa kommuner önskar man översättning till fler samiska språk, men på grund av krav på begränsning måste vi besluta om ett.

Vi samråder om vilka samiska varieteter som ska översättas till och på nästa möte samråder vi om översättningarna.

Samtal förs om vilken varietet som ska användas i orter där det bor människor som talar olika samiska språk. Frågan är komplex. Man tycker det är svårt att motivera att skylta på ett språk som inte har några talare på orten, vad man vet. I Tärnaby är det många språkgränser som korsas, så där kan det vara extra svårt att avgränsa till en samisk varietet. Skyltningen i Tärnaby har man av denna anledning tidigare valt att avvakta med. Inga synpunkter om att använda umesamiska på övriga orter inkommer på dagens samråd. Vi lyfter frågan igen på nästa samråd.

18:50 – 19:00 Utvärdering samråd 2025 / samtal om kommande samråd / avslut

Tack till alla som svarade på utvärderingen! Vi tar med oss era synpunkter. Sammanställning av utvärdering skickas med inbjudan. På samrådet pratar vi om att det finns en frustration kring hur frågor som lyfts på samrådet inte tas på allvar eller att man inte tar den vidare på riktigt.

Vi planerar för kommande workshop där vi tillsammans ska ta fram nya Mål och riktlinjer. Tre prioriterade områden ska plockas fram. Här finns möjligheter att lämna inspel och synpunkter. Denna workshop kommer vara öppen för alla nationella minoriteter och även för de som tillhör nationell minoritet men inte representerar en organisation. Workshopen är digital för att så många som möjligt ska kunna delta.

Kom ihåg att höra av er med punkter ni vill få upp på dagordningen.

Frågan om kollektivtrafik kommer upp på samråd framöver. Man efterfrågade även tydligare info om vad som ingår i regionens ansvar. Detta kommer att återkopplas.

Samrådstider 2026

19 maj, digitalt kl.18:00-20:00, öppet samråd och alla nationella minoriteter bjuds in. Workshop Mål och riktlinjer 2027–2030.

15 september, kl.18:00-20:00, öppet samråd och alla nationella minoriteter bjuds in. Uppföljning Workshop Mål och riktlinjer 2027–2030.

17 november, digitalt kl. 17:00 – 19:00

Ytterligare information:

Språkpaket skickade till alla länets bibliotek.

Julla Májja beviljas 500 000 kr. Regionens biblioteksutveckling har avstått 500 000 kr från egen verksamhetsbudget för att Julla Májja ska kunna fortgå ett år till. Hur en långsiktig finansiering ska gå till är ännu inte beslutad. En idé är att bjuda in någon som kan berätta mer om hur medlen använts.

15–18 juni, stor konferens på gång: Arctic Art Summit. <https://arcticartssummit.com/>

UNDERSKRIFTSSIDA

**Detta dokument har undertecknats med avancerade elektroniska
underskrifter:**